
BEBOERE I DE STØRRE ALMENE BOLIGOMRÅDER

Indvandrere, arbejdsmarked
og uddannelse

April 2013

© **kraka**

Kraka - Danmarks uafhængige tænketank
Kompagnistræde 20A, 3. sal
1208 København K
kontakt@kraka.org
www.kraka.org

Kraka er en uafhængig og almennyttig fond, der arbejder med økonomiske analyser og forslag, som kan bidrage til at skabe debat om og løse centrale samfundsøkonomiske udfordringer.

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Sammenfatning	4
1. Indledning	6
2. Indvanderne i almene boligområder	8
3. Beboernes uddannelse	12
4. Beboernes arbejdsmarkedstilknytning	16
5. Litteraturliste	21

Forord

Denne rapport handler om beboersammensætningen i den almene boligsektor helt tilbage fra begyndelsen af 1980'erne og frem til i dag. Konkret tages udgangspunkt i de 200 største almene boligområder i Danmark. Analyserne er baseret på Danmarks Statistiks registerdata. Formålet med rapporten er at belyse dels, hvordan koncentrationen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande har udviklet sig i den almene boligsektor og dels hvordan beboerne i de almene boliger har klaret sig på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet i de seneste tre årtier.

Arbejdet med rapporten blev påbegyndt i september 2012 og er gennemført af tænketanken Kraka. Ledende arbejdsmarkedsøkonom, cand.polit. Andreas Højbjerg og forskningschef, cand.polit., ph.d. Esben Anton Schultz har udarbejdet nærværende rapport med bidrag fra studentermedhjælper, stud.polit. Andreas Orebo Hansen. Arbejdet er finansieret af Realdania.

København, april 2013.

Esben Anton Schultz
ess@kraka.org
26 81 57 79

Andreas Højbjerg
ah@kraka.org
20 21 39 53

Sammenfatning

Siden begyndelsen af 1980'erne er der i mange europæiske lande sket en øget social og etnisk opdeling på boligmarkedet, som har medført, at socialt udsatte og indvandrere fra ikke-vestlige lande i stigende grad er blevet koncentreret i bestemte boligområder, ofte i og omkring storbyerne (Andersen 2005).

I Danmark er det især den almene boligsektor, der har en stor andel beboere med økonomiske og sociale problemer. Denne rapport belyser beboersammensætningen i den almene sektor i Danmark fra begyndelsen af 1980'erne og frem til i dag. Konkret ses nærmere på udviklingen i koncentrationen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande, samt på arbejdsmarkedsdeltagelsen og uddannelsesniveaut for beboerne i den almene boligsektor.

Analyserne er baseret på Danmarks Statstiks registerdata og fokuserer på de 200 almene boligområder, som i 2010 havde mindst 800 beboere, hvoraf de fleste havde mere end 1.000 beboere.

Øget koncentrationen af ikke-vestlige indvandrere

Over de seneste tre årtier er koncentrationen af ikke-vestlige indvandrere i de større almene boligområder er steget kraftigt. Således er andelen af ikke-vestlige indvandrere vokset fra ca. 4 pct. i 1981 til ca. 35 pct. i dag. I nogle områder er andelen steget med mere end 50 pct.point. Stigningen var størst i gennem 1990'erne.

De seneste 5 år har omkring hvert femte af de større almene boligområder dog oplevet et fald i indvandrerandelen. Dette fald har især fundet sted i almene boligområder i og omkring de større byer, hvor andelen af ikke-vestlige indvandrere var højere end 50 pct. i 2007. Det drejer sig bl.a. om Mjølnerparken, Blågården og Gellerupparken.

Sammensætningen af de ikke-vestlige indvandrere i de større almene boligområder har ændret sig væsentligt blandt andet påvirket af indvandringmønstrene. Fx er ca. 1/3 af de ikke-vestlige indvandrere i de almene boligområder i dag fra Libanon, Somalia og Irak. I 1981 udgjorde de derimod mindre end 1 pct. af indvandrergruppen.

Uddannelsesniveaut halter fortsat bagefter

Beboere i almene boligområder er i gennemsnit dårligere uddannet end resten af befolkningen og uddannelsesefterslæbet er vokset de senere år. Det dækker over, at uddannelsesfremgangen i befolkningen som helhed har været større end blandt beboerne i de almene boligområder. Det hænger bl.a. sammen med, at andelen af ikke-vestlige indvandrere, som generelt er dårligere uddannede, er vokset kraftigt i de almene boligområder.

Andelen af de 30-årige, der voksede op almene boligområder, og som har fået en uddannelse, har ligget på et nogenlunde stabilt niveau omkring 50 pct. de seneste 30 år. I befolkningen som helhed er denne andel vokset fra 62 pct. i 1981 til 71 pct. i dag.

De yngre grupper med indvandrerbaggrund og efterkommere har i modsætning til danske unge i de almene boligområder oplevet en uddannelsesfremgang de seneste år.

Efterkommere og især unge indvandrere får dog fortsat sjældnere en uddannelse end unge etniske danskere.

Mange står uden for arbejdsmarkedet

Beboere i almene boligområder står oftere uden for arbejdsmarkedet end resten af befolkningen. 57 pct. af beboerne er i dag aktive på arbejdsmarkedet. Til sammenligning er tallet 74 pct. for befolkningen som helhed.

De seneste 20 år er der samlet set sket et fald i andelen af beboere i de almene boligområder, som er på arbejdsmarkedet. Andelen er konjunkturafhængig og steg under højkonjunktoren i 2007 og 2008, men er derefter faldet væsentligt som følge af den økonomiske afmatning.

Fra 1991 til 2000 har den stigende indvandrerandel i de almene boligområder bidraget til, at den gennemsnitlige arbejdsmarkedstilknytning er faldet mere end for resten af befolkningen. Til gengæld har de ikke-vestlige indvandrere, som bor i de almene boligområder, i gennemsnit fået bedre tilknytning til arbejdsmarkedet i perioden fra 1998 til 2008. Dette er ikke i samme grad sket for etniske danskere i områderne.

I de almene boligområder har efterkommere fra ikke-vestlige lande større arbejdsmarkedstilknytning end deres forældre og de klarer sig næsten ligeså godt som etniske danske unge på arbejdsmarkedet.

1. Indledning

I dag bor der godt 900.000 personer i en almen bolig i Danmark. Antallet af almene boliger i Danmark er steget kraftigt siden 1960'erne og i dag er der mere end 550.000 almene boliger, hvilket svarer til ca. 20 pct. af den samlede boligmasse i Danmark. Til sammenligning er tallet 5 pct. i Norge, 14 pct. i Sverige og 16 pct. i Finland (Andersen 2012).

Huslejen i almene boliger er generelt set lavere end i andre boliger, bl.a. fordi huslejen i de almene boliger ikke er markedsbestemt. Desuden har kommunerne mulighed for at anvise en del af de almene boliger til personer og familier, som ikke selv er i stand til at finde en bolig. Det drejer sig typisk om personer med få økonomiske og sociale ressourcer.

På den baggrund har der været tendens til, at beboere i almene boligområder har haft flere økonomiske og sociale problemer end beboere i andre boliger. Der er relativt mange langtidsledige, og en relativt stor andel modtager indkomstoverførselsindkomster. Der er desuden mange enlige med børn og en overrepræsentation af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande (Damm m.fl. 2006).

Denne rapport ser nærmere på beboersammensætningen i den almene boligsektor helt tilbage fra begyndelsen af 1980'erne og frem til i dag. Konkret fokuseres på udviklingen i koncentrationen af indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande, samt på arbejdsmarkedsdeltagelsen og uddannelsesniveaue for beboerne i den almene boligsektor. Uddannelsesniveaue og tilknytningen til arbejdsmarkedet kan give et overordnet billede af de socialpolitiske problemstillinger og beboernes integration med det omgivende samfund.

Analyserne tager udgangspunkt i de ca. 200 større almene boligområder, som Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter har defineret. Hvert af disse boligområder har mindst 800 beboere (de fleste mere end 1.000 beboere), og der bor i alt ca. 370.000 beboere i disse 200 boligområder. De almene boligområder, der ofte optræder i medierne og i visse tilfælde betegnes som udsatte områder, er alle omfattet.

I analyserne er beboerne i de større almene boligområder endvidere opdelt efter herkomst: ikke-vestlige indvandrere, vestlige indvandrere og danskere. Opgørelsen følger Danmarks Statistiks definition, jf. boks 1. De ikke-vestlige lande omfatter således primært lande, som økonomisk er væsentligt dårligere stillet end Danmark. Hvis ikke andet er angivet omfatter ikke-vestlige indvandrere såvel indvandrere som efterkommere fra ikke-vestlige lande.

Boks 1. Definition af vestlige og ikke-vestlige indvandrere og efterkommere

Vestlige lande: De 25 EU-lande, Island, Norge, Andorra, Liechtenstein, Monaco, San Marino, Schweiz, Vatikanstaten, Canada, USA, Australien og New Zealand.

Ikke-Vestlige lande: Alle øvrige lande.

Indvandrere: Personer født i udlandet af forældre, som begge er udenlandske statsborgere eller født i udlandet.

Efterkommere: Personer født i Danmark af forældre, hvoraf ingen af dem er danske statsborgere født i Danmark.

Kilde: Indvandrere i Danmark 2012, Danmark Statistik.

2. Indvandrerne i almene boligområder

En stor del af beboerne i de almene boligområder har indvandrer- eller efterkommerbaggrund. Det skal blandt andet ses i sammenhæng med gruppens indkomstforhold, og at man typisk vil søge imod mennesker, man kender eller føler slægtsskab med (Andersen 2006). I dette afsnit ses nærmere på gruppen af indvandrere og efterkommere i de større almene boligområder, og hvordan denne gruppe har udviklet sig over de seneste 30 år.

Centrale konklusioner:

- I. Koncentrationen af ikke-vestlige indvandrere i de almene boligområder er steget. Andelen af ikke-vestlige indvandrere er vokset fra 4 til 35 pct. i områderne de sidste 30 år. I nogle områder er andelen steget mere end 50 pct.point.
- II. De sidste 5 år har 1/5 af boligområderne oplevet et fald i indvandrerandelen. Det er især almene boligområder i de større byer, hvor andelen af ikke-vestlige indvandrere var højere end 50 pct. i 2007, bl.a. Mjølnerparken, Blågården og Gellerupparken.
- III. S sammensætningen af de ikke-vestlige indvandrere i de almene boligområder har ændret sig væsentligt blandt andet påvirket af indvandringens mønstre. Fx udgør indvandrere fra Libanon, Somalia og Irak i dag omkring 1/3 af de ikke-vestlige indvandrere i de almene boligområder. I 1981 udgjorde de under 1 pct. af indvandrergruppen.

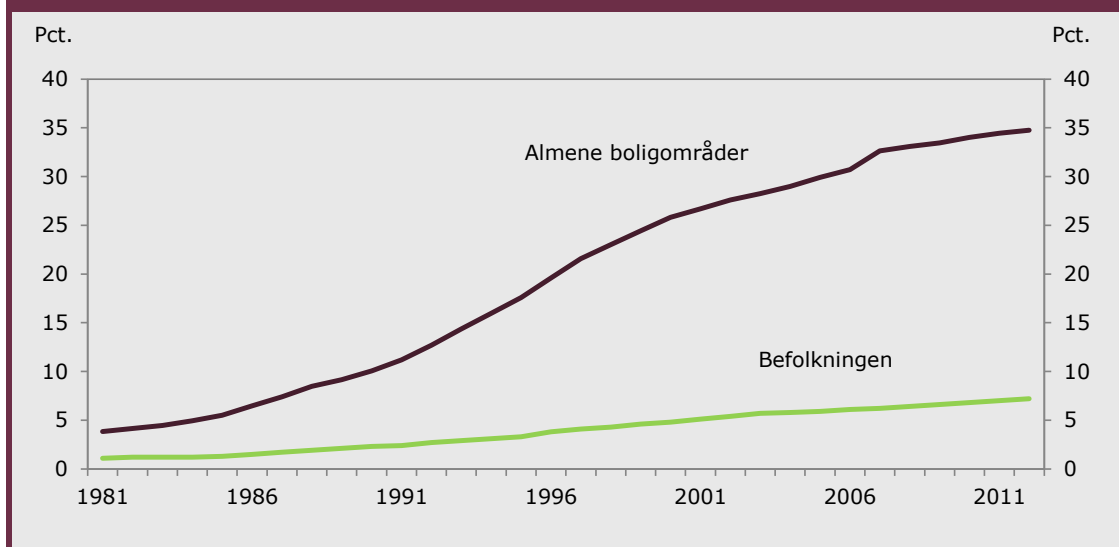
Øget koncentration af indvandrere i almene boligområder

Ikke-vestlige indvandrere er overrepræsenterede i de almene boligområder. Således udgjorde de ikke-vestlige indvandrere knap 4 pct. af befolkningen i de større almene boligområder i 1981, mens de kun udgjorde godt 1 pct. af den samlede befolkning i Danmark, jf. figur 1.

I de seneste 30 år er andelen af ikke-vestlige indvandrere i de større almene boligområder steget markant, og i dag udgør gruppen ca. 35 pct. af beboerne i de større almene boligområder. Andelen af ikke-vestlige indvandrere i de større almene boligområder er således mere end fordoblet i løbet af de seneste 3 årtier.

Denne udvikling afspejler til dels, at andelen af ikke-vestlige indvandrere i Danmark som helhed er steget i perioden, fra godt 1 pct. i begyndelsen af 1980'erne til godt 7 pct. i dag. Men samtidig er det en stigende andel af gruppen, som har bosat sig i de almene boligområder. Mens det var mindre end hver fjerde ikke-vestlige indvandrer, der i 1981 boede i et større alment boligområde, så bor ca. hver tredje ikke-vestlige indvandrer i dag i et større alment boligområde.

Figur 1. Andelen af ikke-vestlige indvandrere i større almene boligområder og hele befolkningen

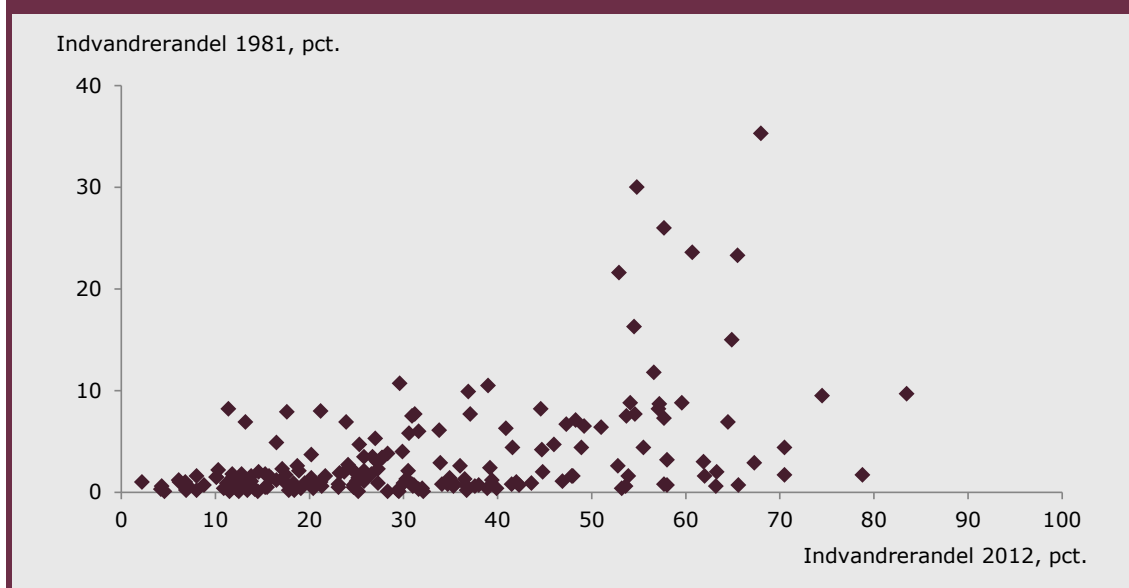

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Indvandrerandelen er steget i alle boligområder over de seneste 30 år

Stigningen i indvandrerandelen har fundet sted i alle de større almene boligområder. Det fremgår af figur 2, som viser sammenhængen mellem indvandrerandelen i 1981 og indvandrerandelen i 2012 for hvert enkelt boligområde. Det ses, at indvandrerandelen var tæt på nul i mange områder tilbage i 1981, og at andelen i løbet af de seneste 3 årtier er steget i alle de større almene boligområder.

Figur 2. Sammenhæng mellem indvandrerandel i 1981 og indvandrerandel i 2012 i de enkelte boligområder

Anm.: De 15 større almene boligområder, der først er blevet opført efter 1981, er ikke medtaget i denne opgørelse.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Der er dog betydelig forskel på, hvor meget indvandrerandelen er steget i boligområderne. I hvert tiende område er indvandrerandelen steget med mere end 50 pct.point fra begyndelsen af 1980'erne og frem til i dag. Det drejer sig bl.a. om Gellerupparken, Vollsmose, Blågården og Tingbjerg/Utterslevhuse. Omvendt er indvandrerandelen steget med mindre end 20 pct.point i mere end hvert tredje større almene boligområde. Ikke-vestlige indvandrere udgør mere end 30 pct. af beboerne i knap halvdelen af de almene boligområder.

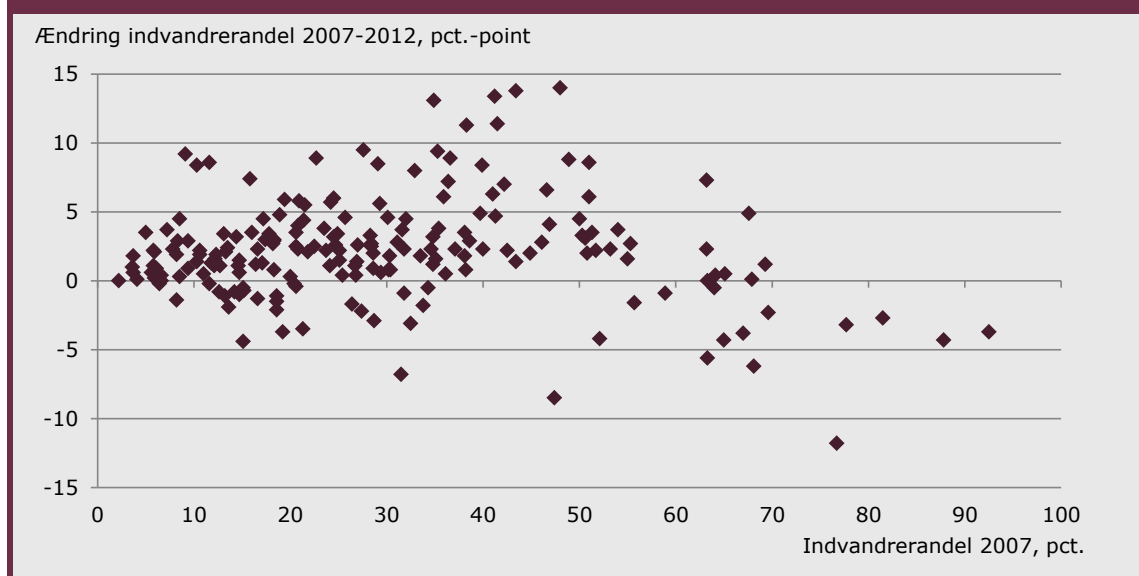
De senere år er indvandrerandel faldet i hvert femte boligområde

Andelen af ikke-vestlige indvandrere i de større almene boligområder steget i de senere år, fra 32,6 pct. i 2007 til 34,8 pct. i 2012. Stigningen er især sket i de områder, der havde en indvandrerandel på mellem 30-50 pct. i 2007. Til gengæld har der været en tendens til, at indvandrerandelen er faldet i mange af de områder, som i forvejen havde den højeste indvandrerandel i 2007., jf. figur 3.

Det er ca. 20 pct. af boligområderne, som har oplevet et fald i indvandrer-andelen. Det er især sket i områder i de større byer. Det drejer sig bl.a. om Mjølnerparken, Blågården og Gellerupparken, hvor andelen af ikke-vestlige indvandrere de seneste år er faldet med ca. 4 pct.point. Størst var faldet i Akacieparken i Valby, hvor indvandrerandelen faldt fra 77 pct. i 2007 til 65 pct. i 2012.

Således er der tendens til en mere ligelig fordeling af ikke-vestlige indvandrere på tværs af boligområder de senere år.

Figur 3. Sammenhæng mellem indvandrerandel i 2007 og ændringen i indvandrerandel fra 2007 til 2012 i de enkelte boligområder

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Betydelige ændringer i indvandrergruppens sammensætning

Sammensætningen af ikke-vestlige indvandrere i Danmark er gradvist ændret i de sidste 30 år, hvilket også har ændret beboersammensætningen i de almene boligområder. Udviklingen følger de generelle indvandringstendenser i perioden.

Den største ikke-vestlige indvandrergroupe i de almene boligområder er fra Tyrkiet. Knap 1/5 af de ikke-vestlige indvandrere stammer herfra. Tyrkere udgør en mindre andel af de ikke-vestlige indvandrere i dag end for 30 år siden. Her udgjorde tyrkere 45 pct. af de ikke vestlige indvandrere, jf. tabel 1.

Indvandringen i fra Libanon, Somalia og Irak steg op gennem 90'erne. Omkring 1/3 af de ikke-vestlige indvandrere i de almene boligområder kommer i dag fra disse lande. I 1981 udgjorde personer fra disse lande under 1 pct. af beboerne i de almene områder.

Tabel 1. Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere i almene boligområder fordelt efter oprindelsesland

	1981	1991	2001	2012
	Pct.			
Ex. Jugoslavien	9,6	7,1	11,3	10,7
Sri Lanka	0,2	2,8	2,5	1,3
Libanon	0,3	7,9	12,1	11,4
Somalia	0,2	0,4	7,7	8,5
Irak	0,2	2,5	6,9	10,3
Iran	0,2	6,5	3,9	3,0
Vietnam	6,1	7,2	4,4	2,8
Afghanistan	0,0	0,4	1,6	4,4
Pakistan	14,4	10,0	6,3	5,3
Tyrkiet	45,0	35,0	25,8	21,0
Andre ikke-vestlige indvandrere	23,9	20,1	17,6	21,3

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

3. Beboernes uddannelse

Almene boliger er relativt billige sammenlignet med fx ejerboliger, og er målrettet personer med indkomster i den lave ende af indkomstfordelingen. Desuden vil det være naturligt, at personer, der får en indkomstfremgang, fx fordi de får uddannelse, vil overveje at flytte væk fra almene boligområder. Det skyldes, at de dermed får råd til at forøge deres privatforbrug.

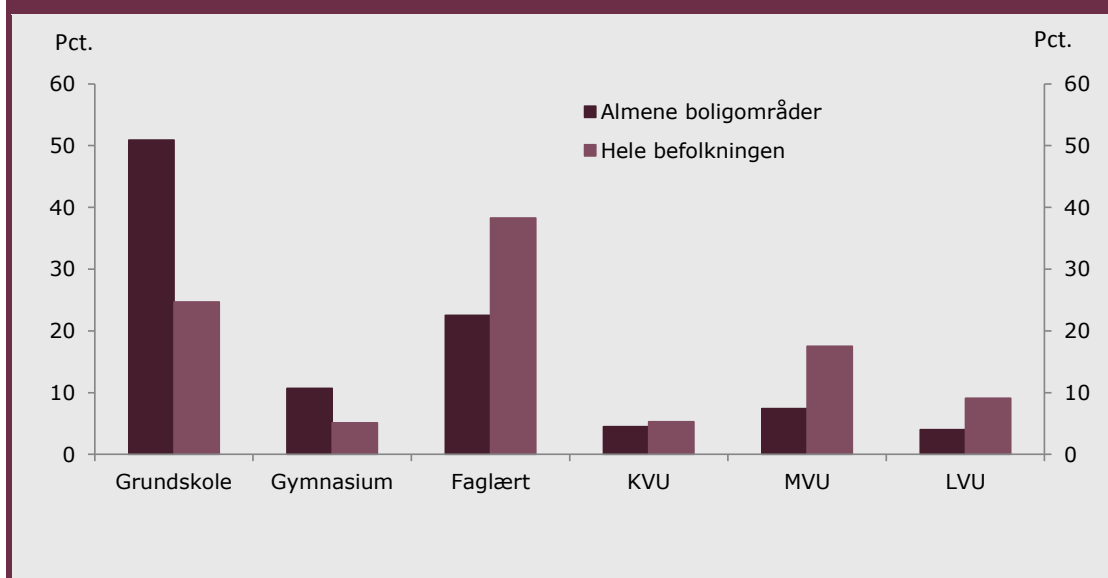
Det trækker i retning af, at de personer, der bor i almene boligområder, i gennemsnit må forventes at have et relativt lavt uddannelsesniveau, og at fremgangen i uddannelsesniveaut kan være mindre end i resten af befolkningen. I dette afsnit ses på udviklingen i uddannelsesniveaut for de personer, der bor i de almene boligområder.

Centrale konklusioner:

- I. Beboere i almene boligområder er i gennemsnit dårligere uddannet end resten af befolkningen og uddannelsesefterslæbet er vokset de seneste år.
- II. Når der - i modsætning til resten af befolkningen - ikke har været uddannelsesfremgang i de almene boligområder, hænger det blandt andet sammen med, at andelen af ikke-vestlige indvandrere, som generelt er dårligere uddannede, er vokset ret kraftigt.
- III. Ser man specifikt på de 30-årige, som voksede op i de almene boligområder, og som har fået en uddannelse, så har andelen ligget nogenlunde konstant omkring 50 pct. de sidste 30 år. I befolkningen som helhed er denne andel vokset fra 62 pct. i 1981 til 71 pct. i 2011.
- IV. De yngre grupper med indvandrerbaggrund og efterkommere har i modsætning til danske unge i boligområderne haft en uddannelsesfremgang i de seneste år. Efterkommere og især unge indvandrere får dog fortsat sjældnere en uddannelse end etnisk danske unge.

Relativt mange har ingen uddannelse

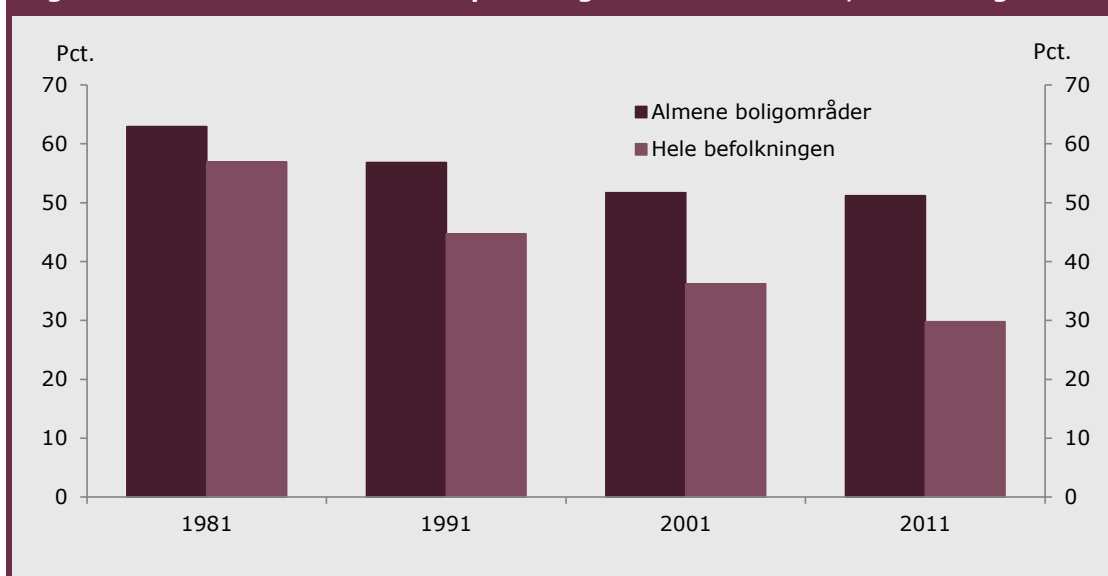
En større andel af beboerne i de store almene boligområder har ingen kompetencegivende uddannelse end i resten af befolkningen. Blandt beboerne i de almene boligområder er det således kun omkring 38 pct. af de 30-64 årige, som har en erhvervskompetencegivende uddannelse. Andelen i befolkningen som helhed er ca. dobbelt som høj, jf. figur 4.

Figur 4. Fordeling på højeste fuldførte uddannelse, 2011, 30-64-årige

Anm.: Grundskole omfatter også personer med uoplyst uddannelse.
 Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Uddannelsesefterslæbet er vokset

Uddannelsesefterslæbet er vokset de sidste 30 år. I 1981 var det omkring 60 pct. af beboerne i de almene boligområder, som ikke havde nogen uddannelse. Dermed var der kun lidt flere uden uddannelse, end i befolkningen som helhed. Siden 1981 er andelen i de almene boligområder, som ikke har uddannelse, faldet til ca. 50 pct. Men faldet i andelen uden uddannelse har været langt mindre end for befolkningen under ét, hvor den nærmest er halveret.

Figur 5. Andel uden erhvervskompetencegivende uddannelse, 30-64-årige

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

I de almene boligområder faldt andelen af beboere uden uddannelse i løbet af 80'erne og 90'erne, ligesom i resten af befolkningen. Men den udvikling er stoppet op de seneste 10 år. Der har således ikke været en fremgang i andelen med uddannelse i de almene boligområder de sidste 10 år i modsætning til resten af befolkningen, jf. figur 5.

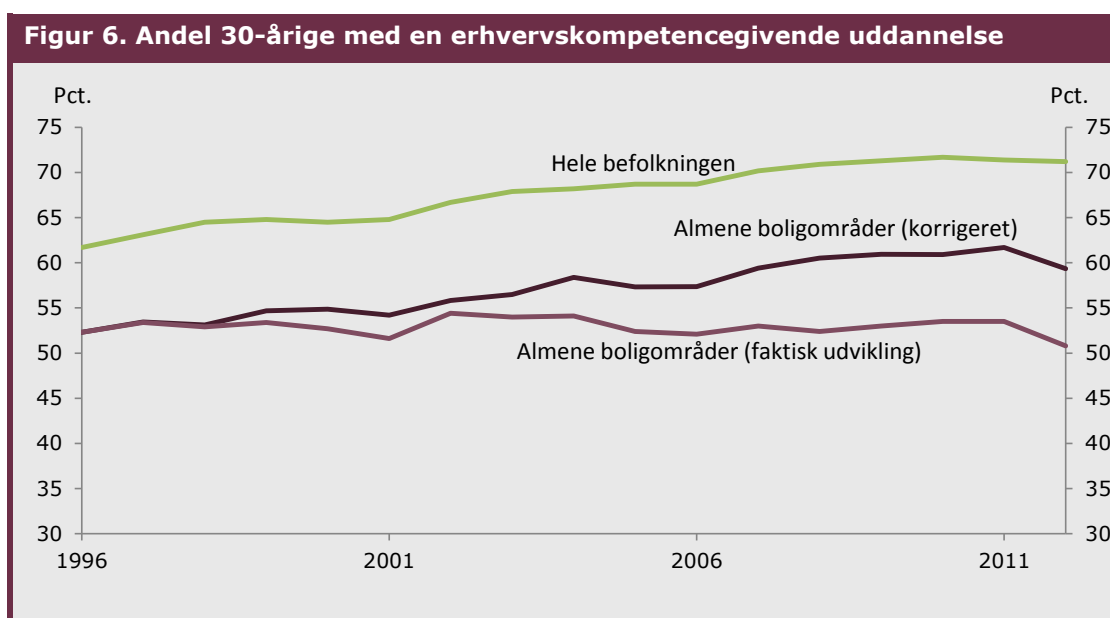
Uddannelsessammensætningen i de almene boligområder er påvirket af flere forhold. Blandt andet vil ændringer i alderssammensætningen og uddannelsesbaggrunden hos til- og fraflyttere have en betydning. Således har den stigende andel af ikke-vestlige indvandrere, som generelt er dårligere uddannet end etniske danskere, medvirket til at trække uddannelsesniveaut i områderne ned. Derudover spiller det ind i hvor høj grad, at unge, som vokser op i områderne, får en uddannelse.

Unge i almene boligområder halter bagefter i uddannelsessystemet

Der er således en tendens til, at unge, som vokser op i almene boligområder, i mindre grad får uddannelse end andre unge.

Ca. halvdelen af de 30-årige, som voksede op i et alment boligområde (boede der som 15-årige), har fået en kompetencegivende uddannelse, jf. figur 6. Andelen har været ret konstant de seneste 30 år. For de 30-årige i befolkningen som helhed er det ca. 70 pct. som har uddannelse, og andelen har været stigende gennem årene.

Udviklingen er især drevet af, at ikke-vestlige indvandrere, som generelt er dårligere uddannet end resten af befolkningen, udgør en stigende andel af beboerne i de almene boligområder. Korrigeres for den stigende indvandrerandel, er andelen af unge, som får en uddannelse, steget i samme grad, som for resten af befolkningen.

Anm.: 'Almene boligområder' dækker over 30-årige, som 15 år tidligere boede i almene boligområder. I den korrigerede serie er der antaget uændret beboer sammensætning på baggrund af etnicitet (1991-fordelingen).

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

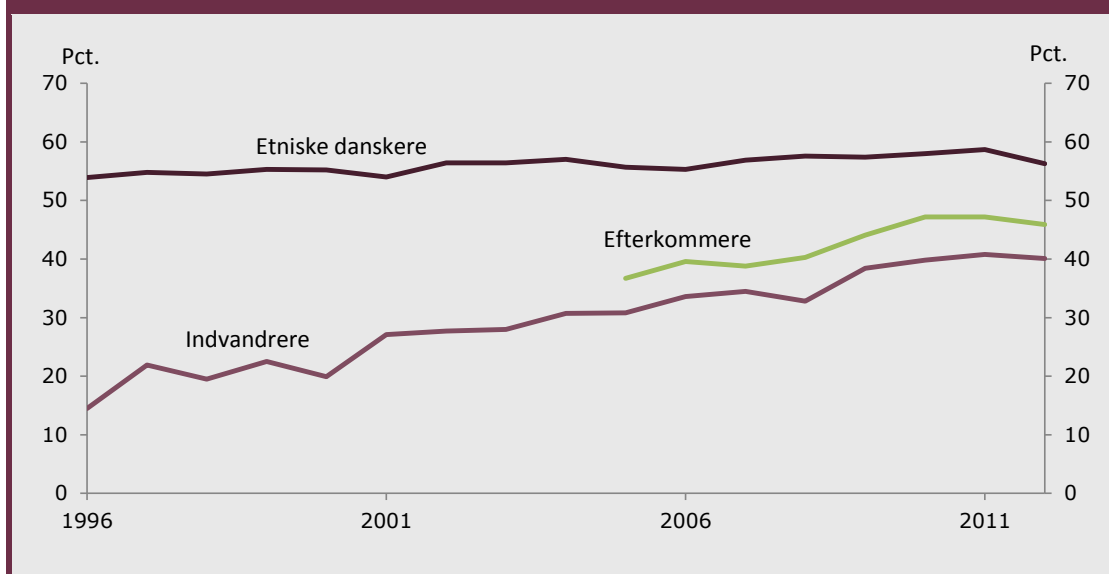
Uddannelsesfremgang for efterkommere

Efterkommere af ikke-vestlige indvandrere i almene boligområder har haft en uddannelsesfremgang de seneste år, jf. figur 7. I 2005 var det ca. 40 pct. af de 30-årige efterkommere i almene boligområder, som havde en kompetencegivende uddannelse. I 2012 er andelen steget til 46 pct.

Uddannelsesniveautet ligger dog fortsat lavere end for etnisk danske unge i områderne, hvor ca. 57 pct. af de 30-årige har en uddannelse. Andelen af etnisk danske 30-årige i de almene boligområder, som får en uddannelse, har – i modsætning til de unge efterkommere – været nogenlunde konstant de sidste 30 år.

Selv om uddannelsesniveautet i almindelighed er styrket for indvandrere og efterkommere, har andelen af alle unge i de almene områder, der får en uddannelse, som nævnt været nogenlunde konstant de seneste tre årtier. Det hænger sammen med, at indvandrere og efterkommere fylder mere i beboersammensætningen og dermed trækker det gennemsnitlige uddannelsesniveau ned, idet de i gennemsnit har mindre uddannelse end etniske danske unge.

Figur 7. Andel 30-årige i almene boligområder med en erhvervskompetencegivende uddannelse

Anm.: 'Almene boligområder' dækker over 30-årige, som 15 år tidligere boede i almene boligområder.
 Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

4. Beboernes arbejdsmarkedstilknytning

Arbejdsmarkedstilknytning og beskæftigelse spiller en afgørende rolle for hvilken indkomst man har, og hvilken bolig man har råd til. Samtidig har beskæftigelse stor betydning for det personlige netværk og integrationen i Danmark. For de almene boligområder kan det være en udfordring, at personer med beskæftigelse ofte får råd til at investere i en højere boligstandard og dermed søger væk fra området. I dette afsnit ses nærmere på udviklingen i arbejdsmarkedstilknytningen i de almene boligområder.

Centrale konklusioner:

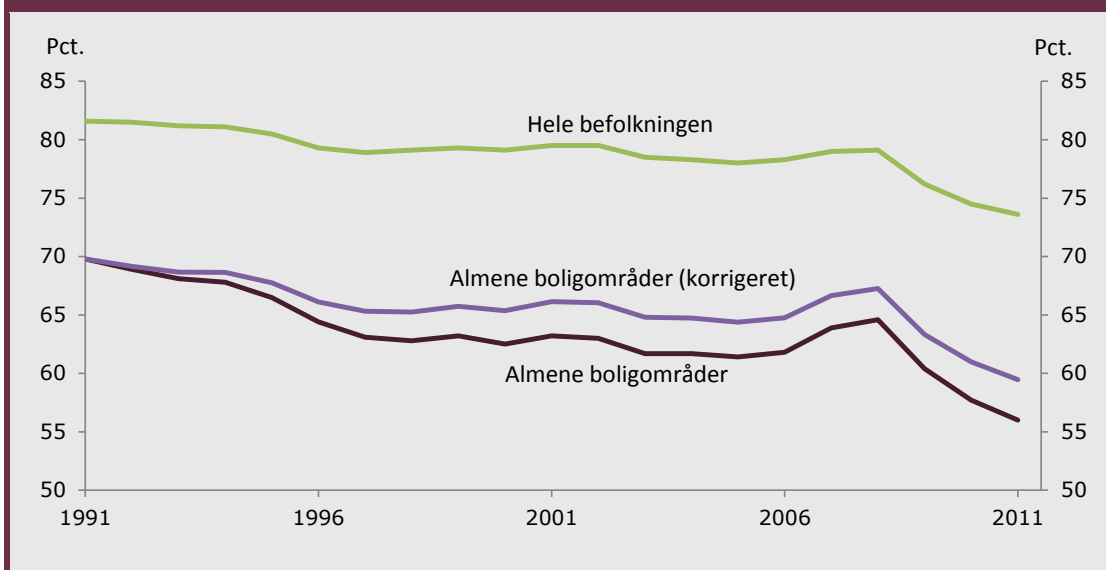
- I. Beboere i almene boligområder står oftere uden for arbejdsmarkedet end resten af befolkningen. Lidt over halvdelen af beboerne er aktive på arbejdsmarkedet.
- II. De sidste 20 år er der samlet set sket et vist fald i den andel af beboerne, som er på arbejdsmarkedet. Andelen er konjunkturafhængig og steg under højkonjunkturerne i 2007 og 2008, men er derefter faldet som følge af den økonomiske afmatning.
- III. Fra 1991 til 2000 har den stigende indvandrerandel i de almene boligområder bidraget til, at den gennemsnitlige arbejdsmarkedstilknytning er faldet mere end for resten af befolkningen.
- IV. Til gengæld har de ikke-vestlige indvandrere, som bor i de almene boligområder, i gennemsnit fået bedre tilknytning til arbejdsmarkedet i perioden fra 1998 til 2008. Dette er ikke i samme grad sket for etniske danskere i områderne.
- V. I de almene boligområder har efterkommere fra ikke-vestlige lande en større arbejdsmarkedstilknytning end deres forældre og de klarer sig næsten ligeså godt som etniske danske.
- VI. Unge – dvs. både indvandrere og efterkommere - i de almene boligområder står oftere uden for arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet end unge i resten af befolkningen.

Relativ mange er ikke på arbejdsmarkedet

Beboere i de store almene boligområder står oftere uden for arbejdsmarkedet end resten af befolkningen. Det er således omkring 57 pct. af beboerne mellem 16 og 64 år, som i dag deltager på arbejdsmarkedet (erhvervsfrekvensen), jf. figur 8. For hele befolkningen er erhvervsfrekvensen ca. 74 pct. Denne forskel i erhvervsdeltagelsen ser ud til at være steget med ca. 5 pct. point siden starten af 1990'erne.

Under den seneste økonomiske højkonjunktur kom flere beboere i de almene boligområder ind på arbejdsmarkedet. Forskellen i forhold til resten af befolkningen blev således indsnævret en smule i perioden. Det seneste økonomiske tilbageslag ser imidlertid ud til at have øget forskellen mellem de to grupper igen. Udviklingen i den gennemsnitlige erhvervsfrekvens er ikke voldsomt påvirket af ændringen i beboersammensætningen i retning af flere med indvandrerbaggrund og flere efterkommere.

Figur 8. Erhvervsfrekvens, 16-64-årige

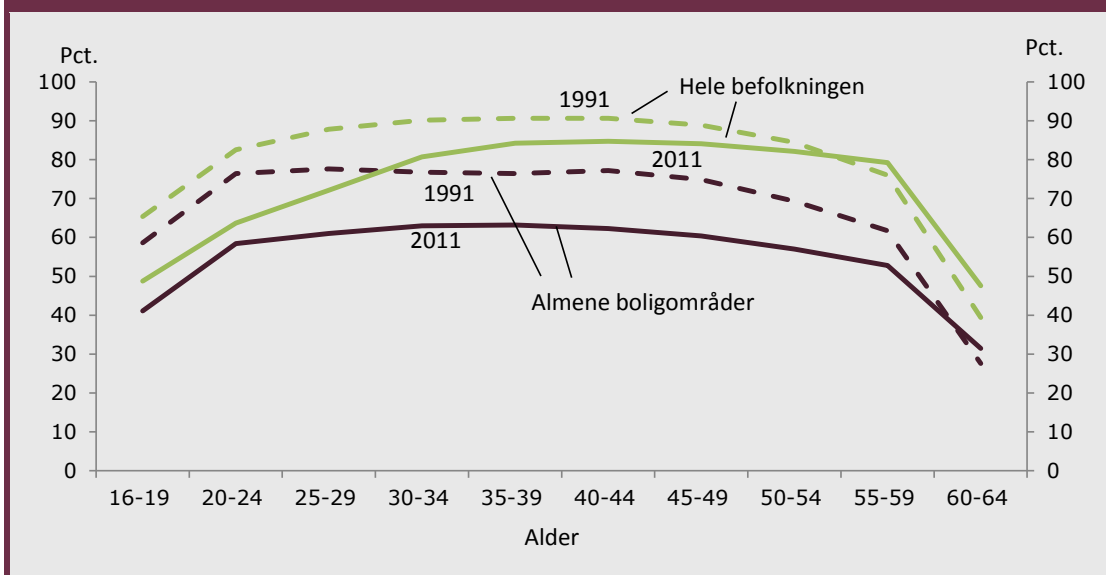
Anm.: Baseret på Danmarks Statistiks definition af erhvervsfrekvensen. Det vil sige beskæftigede og ledige som andel af befolkningen i den erhvervsdygtige alder. I den korrigerede serie er antaget, at andelen af ikke-vestlige indvandrere i de almene boligområder er uændret på 1991-niveau.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Arbejdsmarkedstilknytningen er lavere for alle aldersgrupper

Alle aldersgrupper i de almene boligområder har en lavere erhvervsfrekvens end befolkningen som helhed, jf. figur 9. Erhvervsfrekvensen er desuden faldet for alle aldersgrupper i de almene boligområder de sidste 20 år, undtagen for personer over 55 år.

Figur 9. Erhvervsfrekvens fordelt på alder

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Blandt de 55-59-årige har andelen, som deltager på arbejdsmarkedet, været stort set uændret og for over 60-årige er den steget en smule. Samme billede gør sig gældende for befolkningen som helhed. Her er tendensen, at erhvervsfrekvensen er steget for alle aldersgrupper over 50 år. Det skal bl.a. ses i sammenhæng med reformer af arbejdsmarkedspolitikken.

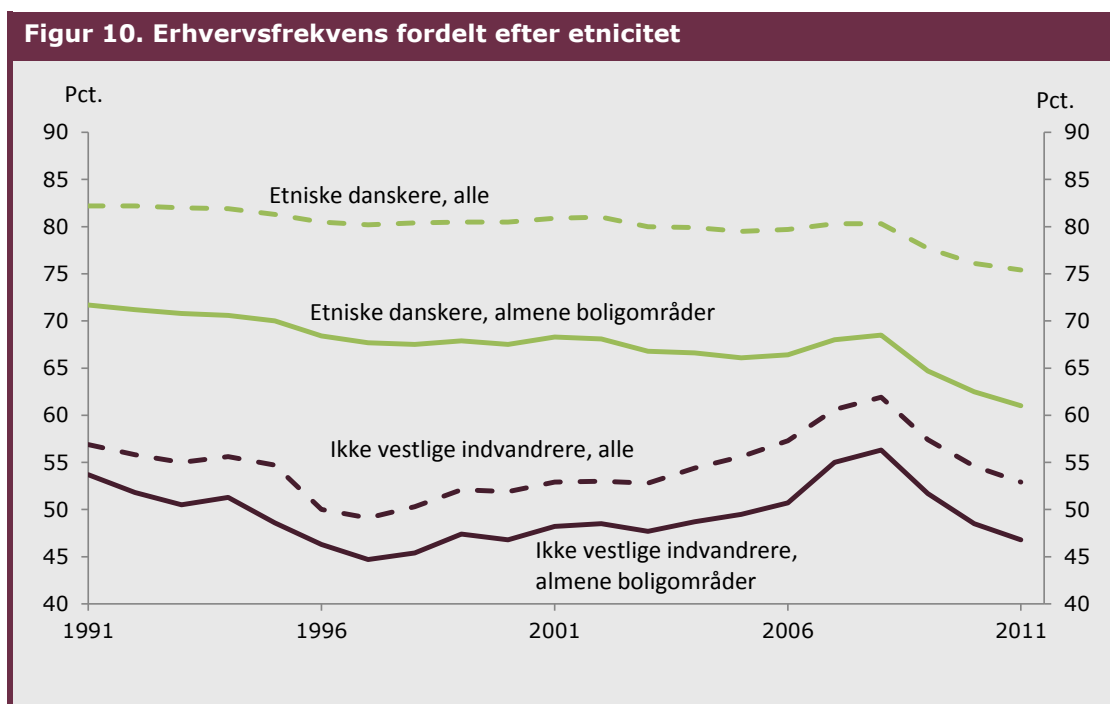
Flere indvandrere er kommet ind på arbejdsmarkedet

Ikke-vestlige indvandrere udgør som tidligere beskrevet mere end 1/3 af beboerne i de større almene boligområder.

Ikke-vestlige indvandrere har en lavere erhvervsfrekvens end resten af befolkningen, jf. figur 10. Således er erhvervsfrekvensen ca. 53 pct. for ikke-vestlige indvandrere mod ca. 74 pct. for befolkningen som helhed. Det afspejler bl.a. et lavere gennemsnitligt uddannelsesniveau. Hertil kommer, at relativt mange indvandrere arbejder i jobs, de formelt set er overkvalificerede til (KORA 2012).

Den relativt høje koncentration af ikke-vestlige indvandrere i de almene boligområder er derfor med til at forklare, hvorfor erhvervsfrekvensen er lav i disse områder. Etniske danskere i de almene boligområder har imidlertid også en lavere erhvervsdeltagelse end resten af befolkningen. Omkring 61 pct. er på arbejdsmarkedet mod ca. 75 pct. i befolkningen generelt.

Under den seneste højkonjunktur er mange ikke-vestlige indvandrere i de almene boligområder kommet ind på arbejdsmarkedet. Erhvervsfrekvensen for gruppen er således steget fra 45 til 56 pct. i perioden 1998-2008. I modsætning hertil har erhvervsfrekvensen for etniske danskere i boligområderne været stort set uændret i perioden.

Anm.: Etniske danskere omfatter også vestlige indvandrere. Ikke-vestlige indvandrere omfatter også efterkommere.
 Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Efterkommerne klarer sig bedre på arbejdsmarkedet end deres forældre

Gruppen af efterkommere fra ikke-vestlige indvandrere, som kom til landet i løbet af 90'erne, træder i disse år ind på arbejdsmarkedet. Der er relativt få efterkommere, som er ældre end 35 år. I det følgende ses derfor kun på personer i alderen 30-35 år.

Der er ca. 5.300 efterkommere efter ikke-vestlige indvandrere i Danmark i alderen 30-35 år. Heraf bor ca. ¼ i almene boligområder.

Erhvervsfrekvensen for disse personer er næsten lige så høj som for etnisk danske 30-35-årige i de almene boligområder, jf. tabel 2. Ca. 65 pct. af de 30-35-årige efterkommere er på arbejdsmarkedet. Blandt etniske danskere i samme aldersgruppe er ca. 68 pct. på arbejdsmarkedet. Antallet af efterkommere i de almene boligområder vokser over tid. Det bidrager isoleret set til at øge den gennemsnitlige erhvervsfrekvens i disse boligområder.

Ikke-vestlige indvandrere står oftere uden for arbejdsmarkedet end både efterkommere og etniske danskere i almene boligområder. Det gælder både, når der ses på de 30-35-årige og alle aldersgrupper under ét, hvor ca. 47 pct. er på arbejdsmarkedet.

Tabel 2. Erhvervsfrekvenser og indvandrere og efterkommere

	Almene boligområder	Alle
	- 30-35 år, pct. -	
Etniske danskere	68	85
Indvandrere ikke-vestlige lande	55	59
Efterkommere ikke-vestlige lande	64	73
	- Alle, pct. -	
Etniske danskere	61	75
Indvandrere ikke-vestlige lande	47	53

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Unge i almene boligområder er oftere inaktive

Antallet af unge, som deltager på arbejdsmarkedet, vil afhænge af hvor mange, som uddanner sig. En lav erhvervsfrekvens er derfor ikke nødvendigvis et problem i de yngste aldersgrupper.

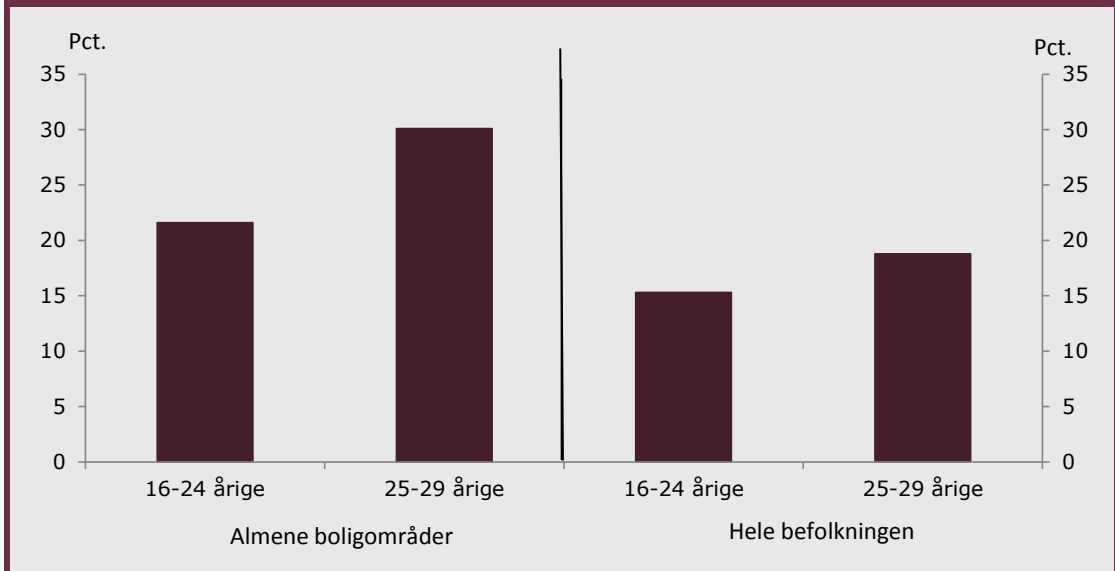
Andelen af en aldersgruppe, som hverken er på arbejdsmarkedet eller i uddannelsessystemet, giver derfor et bedre billede af aktiviteten blandt unge.¹ Gruppen omfatter således unge, der ikke er i beskæftigelse, ledige eller i gang med uddannelse og som dermed modtager anden offentlig forsørgelse eller er selvforsørgende.

I de almene boligområder er det omkring 20 pct. af de 16-19-årige, som hverken er på arbejdsmarkedet eller i uddannelsessystemet, jf. 11. I befolkningen som helhed er det omkring 14 pct.

¹ Svarer til begrebet NEET's (not in employment, education or training) som blandt andet bruges af OECD.

Blandt de 25-30-årige i de almene boligområder er det næsten 1/3, som ikke er på arbejdsmarkedet eller under uddannelse. I befolkningen som helhed er det ca. 1/5.

Figur 11. Andel af unge som hverken er under uddannelse eller på arbejdsmarkedet, 16-29-årige

Anm.:
Kilde:

Andel som ikke er i arbejdsstyrken eller under uddannelse i ultimo i året.
Danmarks Statistik og egne beregninger.

5. Litteraturliste

Andersen, H.S. (2005): Den sociale og etniske udvikling i almene boligafdelinger. Rapport, Statens Byggeforskningsinstitut.

Andersen, H.S. (2006): Bo sammen eller spredt? Etniske minoriteters boligønsker og motiver for bosætning. Rapport, Statens Byggeforskningsinstitut.

Andersen, H.S. (2012): Housing Policy in the Nordic countries and its implication for the housing of immigrants. Rapport, Statens Byggeforskningsinstitut.

Damm, A.P., M.L. Schultz-Nielsen og T. Tranæs (2006): En befolkning deler sig op. Rockwool Fondens Forskningsenhed.

Kleif, H.B., J. Ladenburg, N.C. Mateu og C.P. Nielsen (2012): Overuddannelse blandt etniske minoritetsborgere i Københavns Kommune – En kvantitativ og kvalitativ kortlægning. Rapport, KORA.

